ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΡΗΤΩΝ ΡΟΔΟΥ "Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ"

Η ΚΑΡΔΙΑ
ΤΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
ΧΤΥΠΑ ΚΑΙ
ΣΤΗ ΡΟΔΟ

του Ψηλορείτη οι στράτες

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο Κ. ΡΟΔΟΥ
Αριθμός Αδείας 9

PRESS POST X+5 PRESS POST
Κωδικός 234248

ΕΛΤΑ Hellenic Post

Τεύχος 107 • Αύγουστος - Οκτώβριος 2017
• Τ.Θ. 328 85100 Ρόδος

Κλαυδίου Πέππερ 107 (περιοχή Ζέφυρος) 85100 Ρόδος, Τηλ.: 2241024384

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ
Με την τεχνογνωσία των
Εκπαιδευτηρίων Γείτονα

10ο χλμ Ρόδου - Λίνδου
Τηλ.: 22410 87747

Γνώση

Βρεφονηπιακός Σταθμός
Νηπιαγωγείο
Δημοτικό
Γυμνάσιο
Λύκειο
International Baccalaureate

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΡΟΔΟΥ

Πολιτισμός
Άθληση

Μοναδική Επιλογή!

design mconstructions
μασαούτη-χατζημιχαήλ & σια ο.ε.

Από το 1992
κοντά σας,
με το κύρος
της τελειότητας!

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

μελέτη | κατασκευή | ανακαίνιση | ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων

Απ. Παύλου 22, 85100 Ρόδος • Τηλ.: 22410 66839 Fax: 22410 03520
Κιν.: 6944596790 | 6948624430 • E-mail: info@m-ch.gr, www.m-ch.gr
Μασαούτη-Χατζημιχαήλ & ΣΙΑ Ο.Ε mchgr

Επισήμοι
αντιπρόσωποι

ΜΕΤΑΛΛΟΣΤΕΓΑΣΤΙΚΗ ΑΕ

PISCINA AZUL
Since 1980

Η καρδιά στη Κρήτης χτυπά και στη Ρόδο

Τεύχος 107 • Αύγουστος - Οκτώβριος 2017
Κυκλοφορεί ανά 3μηνο • Τιμή τεύχους: 0.10 Ευρώ

του Ψηλορείτη οι Στράτες

Περιοδική Πολιτιστική έκδοση της
Αδελφότητας Κρητών Ρόδου
«Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ»
Οδός: Πατριάρχου Αθηναγόρα 28
Τηλ. & Fax: 2241026738 - Τ.Θ. 328 Ρόδος 85100
www.psiloritis.gr
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Υπεύθυνος Σύνταξης - Τυπογραφείου
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΙΩΤΑΚΗΣ • Τηλ: 22410.20638
Στο τεύχος αυτό συνεργάστηκαν οι:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
π. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΣΚΛΙΒΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:
Πρόεδρος: Γιάννης Νιωτάκης
Α' Αντιπρόεδρος: Αντώνιος Ευαγ. Ξεπαπαδάκης
Β' Αντιπρόεδρος: Μανώλης Τσιρακάκης
Γεν. Γραμματέας: π. Εμμαν. Σκλιβάκης
Ειδικ. Γραμματέας: Μαρίνα Παπαδάκη
Υπεύθυνος Οικονομικών: Νικηφόρος Στρατήγης
Ταμίας: Δημήτρης Παπασταματίου
Έφοροι Πνευματικών & Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων:
Νίκος Κουρουπάκης
Φωτεινή Φωνιαδάκη
Έφοροι Λέσχης:
Ελένη Ποντικάκη
Ειρήνη Μάτση - Ντελλάκη
Εξελεγκτική Επιτροπή:
Βαγγέλης Κορακάκης
Ευφροσύνη Κουβίδη
Κων/νος Αλεξ. Παπαδάκης

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν προσωπικές θέσεις των συντακτών τους.

Σχεδιασμός - Εκτύπωση:
Γραφικές Τέχνες - Εκδόσεις Βιβλίων
ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ ΑΣΗΜΙΝΑ
Τηλ.& Fax.: 22410.23768 ΡΟΔΟΣ
e-mail:papsot4@otenet.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

- Απο τεύχος... σε τεύχος.....5
- Στο θέρος - Εικόνες του παλιού καιρού.....6
- Οι αρχαιρεσίες της Αδελφότητας.....8
- Το Διοικητικό Συμβούλιο.....10
- Ένα συγκινητικό σχόλιο.....10
- Κοντζές και Διωματάρης.....11
- Η 76η Επέτειος της Ιστορικής Μάχης της Κρήτης στη Ρόδο.....12
- Παραλειπόμενα και παρασκηνιακά του εορτασμού της Μάχης της Κρήτης.....14
- Ετσά λοής γλεντίζανε, στα χρόνια τα παλιά μας* Μια ξεχωριστή εκδήλωση από την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου.....16
- Οι έφηβοι των τμημάτων χορού χόρεψαν για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Erasmus στη Ρόδο.....18
- Παγκόσμια Ημέρα Χορού.....19
- Γιατί να γίνει χόμπυ σου.....20
- Χαμένη Ηλιαχτίδα.....22
- Του ράφτ'η θυγατέρα.....23
- Μια υπέροχη κρητική λέξη.....24
- Ένα σχόλιο για τις παραστάσεις.....25
- Βιβλία που πήραμε.....26
- Με βάρσαμο και αρισμαρή.....28
- Αθιβολές - Νάκλια.....29

Φωτογραφία Εξωφύλλου
Κρήτη 1955 - Φώτο
Erich Lessing, Στο νομπέτι.

Σχεδ. Εξωφύλλου:
Ρένα Βουτυράκη

Ελάτε στα
Συνεταιρισμένα
Φαρμακεία
Μέλη
ΣΥΦΑΚ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ
Συμβουλευτείτε τον Φαρμακοποιό σας
για την ομορφιά
& την ευεξία σας!
Περιηγηθείτε στις Διαδραστικές οθόνες
στα συνεταιρισμένα Φαρμακεία μας!
τώρα και e-shop!
www.syfak.com

Από τεύχος... σε τεύχος

Υπάρχει ελπίδα...

«Ε κακομοίρη άνθρωπε, μπορείς να μετακινήσεις βουνά, να κάμεις θάματα, κι εσύ να βουλιάζεις στην κοπριά, στην τεμπελιά και στην απιστία! Θεό έχεις μέσα σου, Θεό κουβαλάς και δεν το ξέρεις – το μαθαίνεις μονάχα την ώρα που πεθαίνεις, μα 'ναι πολύ αργά. Ας ανασκουμπωθούμε εμείς που το ξέρουμε, ας σύρουμε, μπορεί να μας ακούσουν!»

Νίκος Καζαντζάκης

Όπου κι αν βρεθεί κανείς τις μέρες μας για την κρίση θα ακούσει. Την οικονομική κρίση. Αυτήν που άλλαξε τη ζωή μας. Που έστειλε χιλιάδες παιδιά στις αγορές της Ευρώπης και του υπόλοιπου κόσμου. Που χώρισε οικογένειες. Που έκανε φτωχότερη την Ελλάδα. Είναι μια πραγματικότητα όλα αυτά που δεν μπορούμε να παραβλέψουμε. Ελάχιστοι αναφέρονται όμως στην άλλη κρίση που προϋπήρξε της οικονομικής. Την κρίση των αξιών και των θεσμών, την αλλοίωση της πολιτισμικής μας ταυτότητας, τη συρρίκνωση της γλώσσας μας. Ξεφύγαμε από τον παραδοσιακό τρόπο ζωής του τόπου μας και υιοθετήσαμε ξενόφερτες συνήθειες. Τα αποτελέσματα τα βλέπουμε.

Συνήθως ακούμε ότι κάτι θα πρέπει να κάνουν οι άλλοι. Οι πολιτικοί, οι ταγοί του τόπου, οι άλλοι πάντως.

Οι μεγαλύτεροι έχουμε βιώσει πολλά χρόνια πριν παρόμοιες, ίσως και χειρότερες οικονομικά καταστάσεις. Κι αυτές τις καταστάσεις ο άνθρωπος, ο παλιός Κρητικός τις αντιμετώπιζε με σθένος, υπομονή και πείσμα. Και κυρίως με το να είναι κοντά στον συνάνθρωπό του. Με πραγματικό ενδιαφέρον, αλληλεγγύη, ανθρωπιά και αγάπη. Αυτά χρειαζόμαστε σήμερα πιο πολύ από εκείνα, τα υλικά, που μας μάθανε τα τελευταία χρόνια ότι είναι απαραίτητα στη ζωή μας.

Και το λίγο που μπορούμε να προσφέρουμε στον διπλανό μας, έστω μια καλή κουβέντα από την καρδιά μας, είναι πολύ. Μπορεί να του αλλάξει τη διάθεση. Αρκεί να πιστέψουμε στον άνθρωπο. Στη δύναμη που έχει μέσα του.

Η Κρητική, η Ελληνική Ψυχή, σε όλες τις δύσκολες εποχές, έβρισκε τον τρόπο να αντιδρά. Και η αντίδρασή της εκτός από την αλληλεγγύη των ανθρώπων ήταν η παρέα, το τραγούδι, ο χορός, η υπέρβαση που οδηγεί στην ανάταση της ψυχής.

Χρέος της Αδελφότητας Κρητών είναι να δημιουργεί αυτές τις προϋποθέσεις. Να δίνει τις ευκαιρίες να σμίγουμε, να μοιραζόμαστε την έγνοια, τις μνήμες, την αγάπη.

Όλοι μαζί μπορούμε και να ταξιδεύουμε και να νιώθουμε συναισθήματα που δεν αγοράζονται με τον πλούτο όλου του κόσμου. Γιατί υπάρχει ελπίδα. Αρκεί να πιστέψουμε σ' αυτήν και να ψάξουμε να τη βρούμε…

Γιάννης Νιωτάκης

Στο Θέρος*
εικόνες του παλιού καιρού

Αμέσως αποβραδίς ο μπάρμπα–Πέτρος με την αργαθιά του τελεύοντας το θέρισμα του κριθαριού και της ταγής στο Μέσα-Σελί τράβηξαν γραμμή για το Μεσοκέφαλο, όπου είχαν ακόμη το στάρι, τελευταίο θεριστικό της χρονιάς. Η αξωμονή στα χωράφια, συνηθισμένο πράμα τούτη την εποχή, τους βόλευε γιατί και τα «έχνη» τους περνούσαν καλά στις αποθερές και στις άλλες βοσκές του Θεριστή, μα και οι ίδιοι κοιμόντουσαν νωρίς πλάι στο σπαρτό και πρωί–πρωί φρέσκοι και ξεκούραστοι έπιαναν αμέσως δουλειά με το ξαερνό. Έτσι, είχαν άνεση το μεσημέρι με την πολλή κάψα να κάθονται περισσότερο στον ίσκιο.

Κρατούσε ακόμα ο ήλιος όταν έφτασαν, κι έτσι μπόρεσαν να βρουν κατάλληλο τόπο για την κοιμηθιά τους. Μοίρασαν και τις αποδέλοιπες δουλειές. Η Αννούλα άρμεξε τις αίγες και γέμισε γάλα ένα μεγάλο τσικάλι με τέσσερα αυτιά, τον «τεσσαραύτη», όπως τον λέγανε. Το Δεσποινιό σκάρωσε μια πρόχειρη παραστιά σ' απάνεμο μέρος για να μαγερέψει την αλευρόγαλη. Έτσι, έλεγαν ένα χυλό, μια κρέμα που έφτιαχναν με μπόλικο γάλα και με αλεύρι χερόμυλου που ήταν κάτι μεταξύ χόντρου και συνηθισμένου αλευριού.

Η Κυριακούλα πήγε να γεμίσει τη στάμνα από μακρινό βρυσιδάκι κι ο Πέτρος ο εγγονός του μπάρμπα–Πέτρου, με την αδερφούλα του, το Λενιώ πήγαν όλα τα έχνη, (μουλαρογάιδουρα – βούγια – αίγες» στο ποτιστήρι. Ο μπάρμπα Πέτρος καταπιάστηκε να βρει και να κόψει τις βίτσες για τα δεματικά που θα 'δενε αύριο τα στάχυα. Ο ίδιος με όλα του τα εβδο-

συνέχεια στη σελίδα 7

συνέχεια από τη σελίδα 6 μήντα οχτώ χρόνια τ' άρεσε να στρουφίζει αυτές τις βίτσες από τις χοντρές άκριες για να μη σπάνε στο δέσιμο του δεματιού. Ίσως μ' αυτό να 'θελε να επιβεβαιώνει και να πείθει τον εαυτό του πως τον κρατούσαν ακόμα τα κότσια.

Ώσπου να γίνει το φαγητό είχε πια σουρουπώσει. Δείπνησαν στο τρεμουλιαστό φως του δαδιού που έδινε στις φάτσες τους μια παράξενη ιλαρότητα. Γέμισαν τα βαθιά πήλινα σκουτέλια – τα πετρολεκανίδια – με αχνιστή αλευρόγαλη που μοσκοβολούσε. Το Δεσποινιό ήταν μαστόρισσα σ' αυτό το μαγείρεμα.

Γελάσανε και λίγο όταν είδαν πως λειβόντουσαν ένα σκουτέλι (είχε σπάσει κατά τη μεταφορά) κι ο γέρο – Πέτρος πρότεινε να τ' αφήσουν την πάρτη του στο τσικάλι. «Όποιος τρώει από το μουζοτσίκαλο – τους είπε – δε τονε πλακώνει ποτέ βραχνάς». Βέβαια ο λόγος ήταν άλλος. Ήξερε ο πονηρός παππούς πως η αλευρόγαλη του πάτου του τσικαλιού με το λίγο τσίκνωμα που είχε, ήταν πολύ πιο νόστιμη και μυρωδάτη. Λειβόντουσαν και δυο κουτάλια. Για πότε ο γέρος ξεκούπισε με το τσερτσέτο του φλούδα χαρουπιάς και σκάρωσε δυο αυτοσχέδια. Ένα για πάρτη του, τ' άλλο 'δωσε στον εγγονό του. «Αφού οι καλές νοικοκεράδες κλώθουν και με τα κουτάλια εμείς οι καλοί νοικοκύρηδες τρώμε με τα φλουδοκούταλα», είπε πάλι το χωρατό του ο παππούς.

Είχαν σχεδόν μεσοφάει, όταν ένας θυμήθηκε το σκόρδο.

- Βρε παιδιά, με το γαλατερό που τρώμε θα μας τρελάνουν οι σκνίπες τη νύχτα.

Φάγανε λοιπόν και μπόλικο σκόρδο για να ξορκίσουν τις σκνίπες. Κι αμέσως μετά, όταν ξάπλωσαν στη στρωμαθιά τους ξόρκισαν και τα άλλα ανεπιθύμητα «μιαρά» της εξοχής με τούτη τη γητειά, σταυρώνοντας συνάμα τα πρόχειρα προσκεφαλάδια που 'χαν φτιάσει με φασκομηλιές.

Αη – Γιώργη Καβαλάρη που 'χεις το ψαρό μουλάρι

δέσε και χαλίνωσε τον όφη και την όχεντρα

και τη σκουλοπετρίδα και τη μαύρη αρογαλίδα

και το σκύλο το Βραχνά πισθαγκώνησε στη σκιά.

Έτσι που κοιμήθηκαν νωρίς, μια ώρα προτού φανεί ο ήλιος, νύχτα σχεδόν ακόμα, είχαν χορτάσει ύπνο και ανάπαψη. Τα σφυρίγματα του κορυδαλλού – του κατσουλιέρη όπως τον λένε – τους έκαμαν να ξυπνήσουν και να τιναχτούν απάνω όπως οι καλόγεροι στο άκουσμα του ορθινού σημαντηριού ή όπως οι φαντάροι στο πρωινό εγερτήριο. Μια χούφτα νερό στο μούτρο του καθενός – περισσότερο για να ξεμαχμουρλέψουν παρά για πλύσιμο – μια δοξαρά σταυρό προς το δόσμα του ήλιου για προσευχή, και «αρπαχτοί» τα δραπάνια.

- Η ώρα η καλή, παιδιά, καλή δύναμη να μασε δίδει ο Θεός… Με το καλό να το ξενετάρωμε. Ευχήθηκε ο μπαρμπα–Πέτρος παίζοντας την πρώτη δραπανιά.

- Αμή καλή μέρα να 'χομε, αντευχηθήκανε κι οι αποδέλοιποι…

**** Γιάννης Γαϊτανάκης «…Και γω να σας δηγούμαι – απόσπασμα από το διήγημά του – Τα στάχυα που κουβέντιαζαν»***

Οι αρχαιρεσίες της Αδελφότητας

Έγινε την Κυριακή 11-6-2017 στο σπίτι των Κρητικών της Ρόδου η Γενική Συνέλευση των μελών και φίλων της Αδελφότητας.

Ύστερα από την εκλογή του προεδρείου της Γενικής Συνέλευσης ο πρόεδρος του απερχόμενου Δ.Σ Γιάννης Νιωτάκης έκανε τον Διοικητικό απολογισμό που προβλέπεται από το καταστατικό του συλλόγου. Με συμπυκνωμένο λόγο παρουσίασε το έργο που δημιούργησε η Αδελφότητα τη διετία που πέρασε. Ξεχώρισε τις ιδιαίτερες εκείνες δράσεις που προσδίδουν στον Κρητικό σύλλογο την ουσία της οντότητάς του. Κι αυτές είναι, η περιοδική του έκδοση «του Ψηλορείτη οι στράτες», η Θεατρική του Ομάδα, οι λογοτεχνικές και πνευματικές εκδηλώσεις, τα λογής αφιερώματα όπως στον Ελευθέριο Βενιζέλο, στο τραγούδι της ξενιτιάς και στους χορούς Κρήτης και Πόντου, στο Νίκο Καζαντζάκη και πολλές άλλες.

Ξεχωριστή μνεία έκανε στην κοινωνική προσφορά της Αδελφότητας με τη συμμετοχή των χορευτικών ομάδων «οι Σταυραετοί» και των εφηβικών τμημάτων όσο και της θεατρικής ομάδας. Η προσφορά αφορούσε σε δράσεις για να στηριχτούν το Κοινωνικό Παντοπωλείο, ο Σύλλογος «το Χαμόγελο του παιδιού», ο Άγιος Ανδρέας, το κέντρο ΕΛΠΙΔΑ, το Φιλόπτωχο ταμείο της Μητρόπολης Ρόδου, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός και οι σύλλογοι ΕΥΘΥΤΑ, Ανάδοχη Αγκαλιά, ΦΛΟΓΑ, ΡΟΔΑΥΓΗ και οι Αιμοδότες.

Ξεχωριστό κομμάτι της πολιτιστικής δράσης του συλλόγου αφορούσε τις επε-

συνέχεια στη σελίδα 9

συνέχεια από τη σελίδα 8

τειακές και μουσικές εκδηλώσεις των δυο ετών, και εκείνες που είχαν ως αντικείμενο την προσφορά στα παιδιά. Η επικοινωνιακή προσέγγιση των μελών της Αδελφότητας, των φίλων αλλά και του κοινού της Ρόδου έγινε μέσω του περιοδικού, της ραδιοφωνικής εκπομπής ΚΡΗΤΙΚΑ ΚΑΛΗΝΩΡΙΣΜΑΤΑ που συνεχίζεται για δέκατο τέταρτο χρόνο αλλά και το διαδίκτυο.

Κλείνοντας την τοποθέτησή του κάλεσε τα μέλη και τους φίλους της Αδελφότητας να έρθουν αρωγοί στο έργο το οποίο δημιουργείται. Η εποχή που περνούμε χαρακτηρίζεται από την έντονη προσπάθεια να πληγούν οι θεσμοί και οι αξίες του λαού μας. Μοναδικός τρόπος αντίδρασης είναι να οχυρωθούμε πίσω από τις πολιτιστικές αξίες και την παράδοσή μας

Στη συνέχεια, ο ταμίας Νικηφόρος Στρατήγης έκανε τον οικονομικό απολογισμό και διαβάστηκε η έκθεση της Εξελεγκτικής Επιτροπής. Μετά τις τοποθετήσεις και τον σχολιασμό που έκαναν μέλη της Αδελφότητας εγκρίθηκε ο Διοικητικός και Οικονομικός απολογισμός και εκλέχτηκε η Εφορευτική Επιτροπή που διενήργησε τις αρχαιρεσίες.

Μέχρι αργά το απόγευμα, η προσέλευση των μελών της Αδελφότητας ήταν αθρόα. Δόθηκε έτσι η ευκαιρία σε πολλούς γνωστούς να ανταμώσουν με έκδηλη τη συγκίνηση από την ένταση των συναισθημάτων που τους πλημμύρισε. Ανταλλάχτηκαν σκέψεις, μοιράστηκαν αναμνήσεις, κυρίως όμως επιβεβαιώθηκε η θέληση να στηρίξουν το οικοδόμημα του συλλόγου των Κρητών της Ρόδου για να ανέβει ακόμη πιο ψηλά στην τοπική κοινωνία αλλά και ανάμεσα στα Κρητικά σωματεία όλης της χώρας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου το οποίο αναδείχθηκε κατά τις αρχαιρεσίες στις 11-6-2017 συγκροτήθηκε σε σώμα ως ακολούθως:

Πρόεδρος: **Γιάννης Νιωτάκης**
Αντ/δρος Α΄: **Αντ. Ευαγ. Ξεπαπαδάκης**
Αντ/δρος Β΄: **Μανώλης Τσιρακάκης**
Γεν. Γραμματέας: **π. Εμμαν. Σκλιβάκης**
Ειδ. Γραμματέας: **Μαρίνα Παπαδάκη**
Υπευθ. Οικον/κών: **Νικηφόρος Στρατήγης**
Ταμίας: **Δημητρ. Παπασταματίου**
Έφοροι Πνευματικών Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων:
Νίκος Κουρουπάκης
Φωτεινή Φωνιαδάκη
Έφοροι Λέσχης:
Ελένη Ποντικάκη
Ειρήνη Μάτση - Ντελλάκη
Εξελεγκτική Επιτροπή:
Βαγγέλης Κορακάκης
Ευφροσύνη Κουβίδη
Κων/νος Αλεξ. Παπαδάκης

Η πολιτιστική δράση και του νέου Διοικητικού Συμβουλίου αναμένεται να στηριχτεί στις αξίες του πολιτισμού και της παράδοσης του τόπου μας. Στόχος του Κρητικού συλλόγου είναι να προσφέρει σ' όλη την κοινωνία της Ρόδου το πολύπλευρο πολιτιστικό έργο, το οποίο έχει κάνει την Αδελφότητα Κρητών να ξεχωρίζει με τη δημιουργική της πορεία και στο νησί της Ρόδου και ανάμεσα σ' όλα τα Κρητικά σωματεία της χώρας. Με σεβασμό, γνώση και υψηλό αίσθημα ευθύνης θα συνεχίσει να ανοίγει δρόμους στις καρδιές των ανθρώπων για να τροφοδοτηθούν οι μνήμες των μεγαλυτέρων και να αποκτήσουν βιώματα τα παιδιά, προκειμένου να διατηρήσουμε την πολιτιστική μας ταυτότητα.

Και το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, ακάματα, με τη συμβολή των ομάδων που ενεργοποιεί και προζύμι την Ιδέα της Κρήτης, φιλοδοξεί να εντείνει την προσπάθεια δημιουργίας ερεισμάτων που θα συμβάλουν στην προστασία από την αλλοίωση των πολιτιστικών μας αξιών.

Ένα συγκινητικό σχόλιο την επομένη των αρχαιρεσιών

… Πόση χαρά πήραμε χτες κι εγώ και ο πατέρας μου, πόσο μεγάλη αγκαλιά ανοίξατε όλοι σας και χωρέσαμε και πήραμε τόση αγάπη! Ένιωσα συναισθήματα ξεχασμένα από καιρό, αυτή η ανοιχτωσιά της ψυχής τόσων ανθρώπων με άγγιξε πολύ και με συγκίνησε... Πώς να ευχαριστήσουμε γι' αυτά τα όμορφα; Να είστε όλοι πάντα καλά και πάντα έτσι γενναιόδωροι στην ψυχή να ομορφαίνετε τον κόσμο!

Ευχαριστώ για όλα! Με πολλή αγάπη!
Καίτη Κούκουρου 12-6-2017

«Κοντζές και Διωματάρης»
Πλάι στον συνάνθρωπό μας!

Η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου έχει την πεποίθηση ότι ο εθελοντισμός είναι μια πανανθρώπινη αξία που αποτελεί στοιχείο του πολιτισμού τον οποίο υπηρετεί με συνέπεια.

Η εθελοντική προσφορά και η αλληλεγγύη είναι το κίνητρο για την προσφορά ψυχής αλλά και γέλιου από τα μέλη της Θεατρικής Ομάδας της Αδελφότητας στις δυο παραστάσεις που έδωσαν στις 13 και 14-5-2017 για να στηριχτούν κοινωνικοί και φιλανθρωπικοί φορείς του νησιού. Κι αυτό, γιατί και η αγάπη αλλά και το γέλιο είναι τα συστατικά τα οποία λειτουργούν ως αντίδοτα σε εποχές κρίσης όπως είναι αυτή που περνά ο τόπος μας.

Οι φορείς, για τους οποίους δόθηκαν οι παραστάσεις είναι: Το Φιλόπτωχο Ταμείο Ι. Μητρόπολης Ρόδου, ο Σύλλογος Εθελοντών Αιμοδοτών, το Κέντρο ΕΛΠΙΔΑ Ρόδου, η ΕΥΘΥΤΑ Ρόδου, ο Σύλλογος ΦΛΟΓΑ, ο Σύλλογος ΡΟΔΑΥΓΗ και η Ανάδοχη Αγκαλιά.

Τα μέλη της Θεατρικής Ομάδας των Κρητών της Ρόδου παρουσίασαν την κρητική κωμωδία «Κοντζές και Διωματάρης», σε σκηνοθεσία Γιάννη Φλώρου, στο κατάμεστο και τις δυο βραδιές Δημοτικό Θέατρο Ρόδο με μια πολύ συγκινητική συμμετοχή του κοινού της Ρόδου.

Με την κρητική κωμωδία «Κοντζές και Διωματάρης», τα μέλη της Θεατρικής Ομάδας χάρισαν πλούσιο και πηγαίο γέλιο . Αναμφίβολα οι παραστάσεις έδωσαν την ευκαιρία στους θεατές να περάσουν ένα ευχάριστο βράδυ και να στηρίξουν παράλληλα τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη τις μέρες μας.

Η 76η Επέτειος της Ιστορικής Μάχης της Κρήτης στη Ρόδο*

Γράφει η Μαίρη Παπανδρέου

Με συγκινητική τελετή, η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου «Ψηλορείτης», γιόρτασε την Κυριακή 7-5-2017 την 76η Επέτειο της Μάχης της Κρήτης. Τέλεια οργάνωση, όπως πάντα με τα τρία κατάμεστα πούλμαν που συνόδευαν μέλη του Δ.Σ. στην Ιστορική Ι. Μονή Αρταμίτη μαζί με μεγάλο αριθμό Ι.Χ. αυτοκινήτων.

Στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου τελέστηκε η επιμνημόσυνη δέηση για την εκατόμβη των Κρητικών που έπεσαν στην Ιστορική Μάχη. Νεαροί Κρητικοί και ντελίνες με παραδοσιακές στολές, κρατούσαν τα ιερά λάβαρα. Μετά τη Θεία Λειτουργία, μίλησε ο Οσιότατος Ιερομόναχος Αναστάσιος, στον θαυμάσιο χώρο της Εκκλησίας, και στον προαύλιο χώρο μίλησε ο Πανοσιολογιότατος Ηγούμενος Λεόντιος, ο οποίος από χρόνια μονάζει στην Ι. Μονή Αρταμίτη, μαζί με τον Αδελφό του π. Αναστάσιο και κατάγονται από το Ζαρό Ηρακλείου Κρήτης. Αναφέρθηκε στο Ιστορικό της Ι. Μονής Αρταμίτη, που χρονολογείται από τον 9ου μ.Χ. αιώνα και θεωρείται η αρχαιότερη της Ρόδου…

Ευχαρίστησε την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου για τη διοργάνωση της εκδήλωσης, την Πρόεδρο του Συλλόγου των Ποντίων για την παρουσία της, όπως και όλους τους παρόντες Ροδίτες, αλλά και τους επισκέπτες από όλη την Ελλάδα. Συγκινητικά ενωτικός ο λόγος του, που ιδιαίτερα σήμερα, πρέπει να πραγματώνομε και να αποδεικνύομε προς πάσα κατεύθυνση.

συνέχεια στη σελίδα 12

συνέχεια από τη σελίδα 11

Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου «ο Ψηλορείτης», Γιάννης Νιωτάκης, ευχαρίστησε θερμά τον Ηγούμενο Λεόντιο, τον Ιερομόναχο Αναστάσιο, και την Πρόεδρο του Αδελφού Συλλόγου των Ποντίων Φωτεινή Ελευθεριάδου καθώς και όλους τους παρόντες, για τη συμμετοχή τους στην 76η επέτειο της Μάχης της Κρήτης…

Στους Πατέρες Λεόντιο και Αναστάσιο η Αδελφότητα Κρητών Ρόδου επέδωσε αναμνηστική πλακέτα και ο Αιδεσιμολογιότατος π. Εμμανουήλ Σκλιβάκης τους δώρισε σπάνιο αντίγραφο του Ευαγγελίου.

Χαρακτηριστική η συμμετοχή και των επώνυμων 'απόντων' Κρητικών, όπως σημείωσε ο Πρόεδρος του «Ψηλορείτη». «Η άξια μαντιναδολόγος από τα Χανιά, Χαρούλα Τζιγκουνάκη - Θεοδωρογλάκη, έστειλε ειδικά για τη σημερινή μας εκδήλωση, μια ποιητική συνομιλία με τους αγωνιστές της λευτεριάς».

Στην επετειακή εκδήλωση που ακολούθησε, στο προαύλιο της Μονής, συμμετείχαν ο Δάσκαλος της μουσικής λυράρης Γιώργος Παραγυιός με τους συνεργάτες του, η Ομάδα Ριζίτικου τραγουδιού, η χορευτική ομάδα «οι Σταυραετοί» και οι έφηβοι των τμημάτων χορού ενώ περίσσεψαν τα πλούσια και νοστιμότατα εδέσματα καθώς και η κρητική τσικουδιά.

Αξίζει έστω μια μικρή-ελάχιστη αναφορά, στο θαυμάσιο έργο που επιτελείται από τους Ιερομόναχους Λεόντιο και Αναστάσιο, που με προσωπική εργασία, επιστασία και αγάπη, αναστυλώνουν το σχεδόν κατεστραμμένο Μοναστήρι, χτίζοντας κελιά όπως ήταν και μάλιστα χρησιμοποιώντας τα παλιά τους δομικά υλικά, αποκαλύπτοντας και αναδεικνύοντας Ιερούς Πολιτιστικούς Θησαυρούς.

Η εκδήλωση συνεχίστηκε σε ταβέρνα της περιοχής όπου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να χαρούν ένα όμορφο ταξίδι στην Κρήτη των αγώνων και της παράδοσης με το Γιώργο Παραγυιό και τους συνεργάτες του καθώς και τη χορευτική ομάδα των εφήβων σε μια πολύ συγκινητική για όλους παρουσία.

*** Η ΡΟΔΙΑΚΗ - 13/05/17**

Παραλείπόμενα & παρασκηνιακά του εορτασμού της Μάχης της Κρήτης*

Γράφει η Μαίρη Παπανδρέου

Η Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, η Ορθοδοξία και η Παράδοση, είναι άρρηκτοι δεσμοί, από το 54 μ.Χ. που έφθασε ο Απόστολος Παύλος στη Ρόδο. Γεγονός που συντελεί στο να είμαστε μοναδικός λαός σε ολόκληρη την πολιτισμένη υφήλιο και πάντα μεγαλουργούμε, ως ενωμένοι.

Αυτή την ενότητα του Έθνους μας, υπηρετεί με συναίσθηση ευθύνης και συνέπεια η Αδελφότητα Κρητών «ο Ψηλορείτης», από το 1971, που το ρητό του είναι: «Η καρδιά της Κρήτης χτυπάει στη Ρόδο» κι έχει περισσότερα από χίλια μέλη.

Με αυτά τα «πιστεύω», κάθε χρόνο «ο Ψηλορείτης» οργανώνει την εκδήλωση για να τιμήσει τους Αγωνιστές που έπεσαν στη θρυλική «Μάχη της Κρήτης», σε ένα διαφορετικό χωριό της Ρόδου και συμμετέχουν τοπικοί Πολιτιστικοί Σύλλογοι.

Φέτος, την Κυριακή 7-5-2017, μετά τη Θεία Λειτουργία και την εκδήλωση που ακολούθησε με εκατοντάδες κατοίκους της περιοχής, στο προαύλιο της Εκκλησίας στην Ι. Μονή Αρταμίτη, η ατμόσφαιρα φορτίστηκε συγκινησιακά από την μοναδική «Ομάδα Ριζίτικου» και το μουσικό αφιέρωμα του λυράρη Γ. Παραγυιού. Χόρεψαν οι «Σταυραετοί» και νέες Κρητικοπούλες μαζί με Ροδίτες και φιλοξενούμενους από την υπόλοιπη Ελλάδα, πίνοντας τσικουδιά με Κρητικά και Ροδίτικα εδέσματα, και ολοκλήρωσαν την «Ημέρα Μνήμης» σε παραθαλάσσιο εστιατόριο στα Καλαβάρδα.

Αδελφική ατμόσφαιρα και άρτια διοργάνωση, κάτω από το άγρυπνο και αδελφικό βλέμμα του Δ.Σ. του «Ψηλορείτη».

Την εκδήλωση στην ταβέρνα άνοιξαν παιδιά από τα τμήματα μουσικής, ταλαντούχοι συνεχιστές της μουσικής παράδοσης και ακολούθησαν οι αυθεντικοί εκφραστές των κρητικών, ροδιακών και άλλων ελληνικών χορών, από τα εφηβικά τμήματα της Αδελφότητας.

συνέχεια στη σελίδα 15

συνέχεια από τη σελίδα 14

Έχει ιδιαίτερη αξία η συμμετοχή τους γιατί αποτελεί τη γνήσια έκφραση της παράδοσής μας και τη μεταφορά της από το χθες στο σήμερα. Και αυτό οφείλεται στους δασκάλους τους, το Γιώργο Παραγυιό και τη Μαρία Κουφού. Άξιοι επαίνων και οι γονείς των παιδιών που στηρίζουν αυτές τις δραστηριότητες. Το «καλύτερο αύριο» που ευχήθηκε ο Πρόεδρος του «Ψηλορείτη», είναι «ελπιδοφόρα βεβαιότητα», για όλους όσοι παρακολουθούν από κοντά, τη νεολαία μας – τους αυριανούς πολίτες της Ελλάδας. Μια υγιής νεολαία, που μας συγκινεί και μας κάνει υπερήφανους. Παιδιά όλων των ηλικιών με την άοκνη συμπαράσταση των γονιών τους - που δεν φείδονται φροντίδας, στοργής κι αγάπης - αφιερώνουν το χρόνο τους στα άξια «φυντάνια» τους, ωθώντας τα και συντροφεύοντάς τα, στα θαυμάσια τμήματα για παιδιά, που έχει, εδώ και πολλές δεκαετίες, σοφά οργανώσει ο «Ψηλορείτης»…

Σ' αυτά τα τμήματα, με συνέπεια και προπαντός αγάπη, συμμετέχει ένας εξαιρετικά μεγάλος αριθμός παιδιών και νέων, και αναδείχθηκαν πραγματικά ταλέντα και συγκινητικές ιδιοφυίες. Σαν ένα ελάχιστο δείγμα, η μαντινάδα και η ζωγραφική παιδιών, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Ψηλορείτης»: «Σύλλογο τον φωνάζουνε μα αυτός είναι το σπίτι/ που έχει κάθε Κρητικός σαν λείπει από την Κρήτη». Το «Μουσικό Σχήμα», που συνόδευσε τους χορούς των παιδιών, των εφήβων και τον ενήλικων, απαρτιζόταν από τον καταξιωμένο Δάσκαλο Μουσικής/Συνθέτη και Λυράρη Γιώργο Παραγυιό, τον Γιάννη Δραμουντανή στο Λαούτο, τον Βαγγέλη Ξεπαπαδάκη στο Λαούτο και στο Τραγούδι και τον Νίκο Χασάπη στα Κρουστά. Ενθουσίασαν και συγκίνησαν παιδιά 9, 11, 15, 19 ετών, που αναδεικνύονται ως εξαιρετικά μουσικά και χορευτικά ταλέντα, με την άψογη εμφάνισή, τη δεξιοτεχνία, τις ερμηνείες τους και προπαντός με τη χαρά που ακτινοβολούσαν, θυμίζοντάς μας, τον φιλόσοφο Καρλάϋλ, που έλεγε: «Η Μουσική, θα μπορούσε να πει κανείς, είναι η λαλιά των αγγέλων».

Ο δικός μας, Πλάτωνας, τόνιζε στην «Πολιτεία», ότι: «Δεν μπορεί να είναι κανείς πολίτης χρηστός, αν δεν ξέρει Μουσική και Χορό» και «Η Μουσική είναι Νόμος Ηθικός. Δίνει Ψυχή στο σύμπαν, φτερά στο νου, ανέβασμα στη φαντασία, ευχαρίστηση στην κακοκεφιά, χαρά στη ζωή. Είναι η ουσία της τάξεως και οδηγεί σε ό,τι είναι Καλό, Δίκαιο και Ωραίο».

Η ΡΟΔΙΑΚΗ - 15/05/17

Κρητικά Καληνωρίσματα

Το Σεπτέμβρη πάλι κοντά σας από το ραδιόφωνο Λυχνάρι..!

Η εκπομπή μας «Κρητικά καληνωρίσματα» από το Ραδιόφωνο Λυχνάρι, το ραδιόφωνο που φωτίζει την παράδοση (FM 91,4 και 91,7) θα είναι πάλι κοντά σας κάθε Σάββατο στις δύο το μεσημέρι από το Σεπτέμβρη. Με πολλή κρητική μουσική, νέα από την Κρήτη και την Αδελφότητά μας, μαντινάδες, νάκλια κι αθιβολές.

Ετσά λοής γλεντίζανε, στα χρόνια τα παλιά μας*

Μια ξεχωριστή εκδήλωση από την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου

Ημαντινάδα, «Ετσά λοής γλεντίζανε, στα χρόνια τα παλιά μας / και τούτανα ξανοίγομε, να μάθουν τα παιδιά μας», ήταν το μότο της εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 17 Ιουνίου 2017 στην αυλή του σχολείου Σγουρού από την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου.

Η εκδήλωση οργανώθηκε, με την ευκαιρία λήξης της σχολικής περιόδου, για να παρουσιάσουν την ετήσια πρόοδό τους τα παιδιά που μαθαίνουν παραδοσιακούς χορούς και μουσικά όργανα στη στέγη της Αδελφότητας.

Ο πρόεδρος της Αδελφότητας Κρητών Γιάννης Νιωτάκης ανοίγοντας την εκδήλωση υπογράμμισε τη σπουδαιότητα του έργου που δημιουργείται και τη σημασία που έχει, για τη διαμόρφωση των χαρακτήρων και της ψυχικής ισορροπίας των παιδιών, η συμμετοχή τους στα τμήματα χορών και μουσικής με τη δημιουργική αφομοίωση των στοιχείων της παράδοσής μας.

Επισήμανε ξεχωριστά την προσφορά του δασκάλου μουσικής λυράρη Γιώργου Παραγιού στο να μεταφέρεται η μουσική μας παράδοση, γνήσια και αξιόπιστα στα παιδιά των τμημάτων μουσικής. Με τη βαθιά γνώση της μουσικής της Κρήτης και των νησιών του νοτιανατολικού Αιγαίου, ο Γιώργος Παραγυιός είναι η ζώσα πηγή τροφοδότησης της μουσικής μας κληρονομιάς.

Για τη Μαρία Κουφού υπογράμμισε ότι ασχολείται με την παράδοση πολλά χρόνια. Με την αγάπη που έχει στους παραδοσιακούς χορούς του τόπου μας καταφέρνει να κάνει με ευαισθησία, αξιοπιστία και υπευθυνότητα και τα παιδιά να αγα-

συνέχεια στη σελίδα 17

συνέχεια από τη σελίδα 16

πούν το ξεχωριστό αυτό κομμάτι της λαϊκής μας κληρονομιάς.

Η παρουσίαση της προόδου των παιδιών περιλάμβανε μουσικές ενότητες από τα παιδιά που μαθαίνουν λύρα, λαούτο και μαντολίνο, εναλλάξ με την παρουσίαση των παραδοσιακών χορών από τις αντίστοιχες ομάδες. Η εναλλαγή αυτή δημιούργησε έντονα συναισθήματα συγκίνησης στους γονείς, τα μέλη και τους φίλους της Αδελφότητας που χειροκροτούσαν με ενθουσιασμό την πρόοδο των παιδιών.

Για να χορέψουν τα παιδιά των τμημάτων χορού έπαιζαν, τους αντίστοιχους χορούς, τα παιδιά που μαθαίνουν λύρα, λαούτο και μαντολίνο με τη συνεχή επίβλεψη του Γιώργου Παραγυιού και της Μαρίας Κουφού. Ήταν ένα υπέροχο πάντρεμα της μουσικής με τον χορό που άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις. Τα παιδιά συνομιλούσαν μεταξύ τους όχι με το μυαλό αλλά με τον ρυθμό όπως τον αισθάνονταν.

Αν και η αιχμή του δόρατος είναι η κρητική μουσική και ο χορός, τα παιδιά μαθαίνουν και παρουσίασαν αντιπροσωπευτικά δείγματα και άλλων ελληνικών χορών όπως και μελωδιών από τα νησιά του Αιγαίου.

Η μεγάλη ομάδα των εφήβων, στην κορύφωση της εκδήλωσης, παρουσίασε μια σειρά κρητικών χορών που εντυπωσίασαν τους παρευρισκόμενους. Στη μουσική ήταν αντίστοιχα τα παιδιά που έχουν πια φτάσει σε υψηλά επίπεδα δεξιοτεχνίας και απόδοσης στη λύρα, το λαούτο και το μαντολίνο. Η εκδήλωση έκλεισε με τα παιδιά όλων των τμημάτων να χορεύουν αγκαλιασμένα επιβεβαιώνοντας με την εξαιρετική τους απόδοση, την έκφραση και τον ενθουσιασμό τους πως η παραδοσιακή μας μουσική και ο χορός είναι ζωντανά και αναπόσπαστα κομμάτια του πολιτισμού και της κουλτούρας της ελληνικής μας κοινωνίας.

Η συνέχεια της βραδιάς περιλάμβανε ένα μοναδικό ταξίδι στην Κρήτη της παρά-

συνέχεια στη σελίδα 25

Οι έφηβοι των τμημάτων χορού χόρεψαν για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Erasmus στη Ρόδο

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προγράμματος Erasmus που έγινε στη Ρόδο τον Απρίλιο που πέρασε, οι έφηβοι των τμημάτων χορού της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου πήραν μέρος παρουσιάζοντας κρητικούς χορούς στο χώρο εκδηλώσεων του 1ου Γυμνασίου Ρόδου στις 28-4-2017.

Η συμμετοχή τους, στο κλείσιμο του προγράμματος, ήταν μια ευχάριστη νότα που ενθουσίασε όλους όσοι συμμετείχαν από τη Ρόδο και από σχολεία της Ουγγαρίας, της Ιταλίας και της Πολωνίας. Ήταν και μια ευκαιρία να «δείξουν» το επίπεδο της προόδου τους στο οποίο έχουν φτάσει με την καθοδήγηση της δασκάλας τους Μαρίας Κουφού.

Τα παιδιά όπως και ο λυράρης Γιώργος Παραγυιός καταχειροκροτήθηκαν, ενώ ο Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δωδεκανήσου κ. Γιάννης Παπαδομαρκάκης όσο και η Γυμνασιάρχης του σχολείου κ. Κατερ. Σφακιανάκη ευχαρίστησαν για τη συμμετοχή τους αλλά, όπως δήλωσαν, ένοιωσαν και περηφάνια για την ιδιαίτερη τους πατρίδα, την Κρήτη, που στη Ρόδο υπηρετείται, επάξια, από τα παιδιά που ασχολούνται συνειδητά με τα στοιχεία της παράδοσής μας που είναι η μουσική και ο χορός.

Η ΚΡΗΤΗ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΨΥΧΗΣ

Μην αμελείτε να φέρνετε τα παιδιά σας στη στέγη της Αδελφότητας Κρητών. Η Κρήτη βιώνεται στις καρδιές τους από τη συμμετοχή τους στα τμήματα χορών και μουσικής της Αδελφότητας. Είναι η ευθύνη μας απέναντι στις επόμενες γενιές…

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΧΟΡΟΥ

«οι Σταυραετοί» συμμετείχαν στην 8η γιορτή χορού του Αμπερνάλλι

Η Παγκόσμια Ημέρα Χορού, η οποία θεσμοθετήθηκε από την Unesco, γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 29 Απριλίου. Στη Ρόδο έχει καθιερωθεί τώρα και οκτώ χρόνια να γιορτάζεται από τον Πολιτιστικό και Λαογραφικό Σύλλογο Σορωνής «Το Αμπερνάλλι» με τη συμμετοχή παραδοσιακών χορευτικών ομάδων από το νησί της Ρόδου και της λοιπής Ελλάδας.

Φέτος η 8η Γιορτή Παραδοσιακών Χορών που έγινε στις 29 και 30 Απριλίου 2017 στο Δημοτικό Θέατρο Ρόδου και ήταν μια από τις χιλιάδες εκδηλώσεις που έγιναν παγκόσμια, ήταν ξεχωριστή. Σ' αυτήν συμμετείχαν χορευτικές ομάδες πολιτιστικών συλλόγων της Ρόδου αλλά και ομάδες αντίστοιχα της Θεσσαλονίκης, των Νέων Μουδανιών Χαλκιδικής αλλά και το εξωτερικό με χορευτική ομάδα από τη Γεωργία.

Την ξεχωριστή έντονη συμμετοχή της είχε την πρώτη ημέρα (29/4), η χορευτική ομάδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου «οι Σταυραετοί». Ήταν και η ιδιαίτερη παρουσία με το κρητικό χρώμα της μουσικής που συμπλήρωσαν την παραδοσιακή «εικόνα» που θέλει να παρουσιάσει αξιόπιστα κάθε χρόνο «το Αμπερνάλλι». Στην κρητική ορχήστρα συμμετείχε ο λυράρης μας Γιώργος Παραγυιός με τους συνεργάτες του ενώ ο Γιώργος Σακκομήτρος των Σταυραετών είχε τη φροντίδα της παρουσίασης.

Για μια ακόμη φορά επιβεβαιώθηκε ότι η τέχνη της μούσας Τερψιχόρης, ο χορός, ξεπερνά τα εθνικά όρια μέσα από την οικουμενικότητά του, εμπνέοντας την καρδιά και την ψυχή να μιλήσουν με τη γλώσσα του σώματος. Σ' αυτό, η παραδοσιακή έκφραση των λαών, με τη μουσική και το χορό, έχει καθοριστικά συμβάλει στην καλλιέργεια των ανθρώπων.

Γιατί να γίνει χόμπυ σου ο παραδοσιακός ελληνικός χορός;*

Γράφει η Αθηνά Γούλα

Τονώνεις την αυτοπεποίθησή σου, καταπολεμάς το άγχος, γυμνάζεις το σώμα σου… κι όλα αυτά με ένα χορό!

Κάποιος που δεν έχει έρθει ποτέ σε επαφή με τους παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς, ιδιαίτερα οι νεότεροι, τους βρίσκει εντελώς ξεπερασμένους, και ίσως λίγο παλαιικούς. Όμως, τι έχουν να ζηλέψουν από άλλα είδη χορού.

Αυτοί που έχουν δώσει μία ευκαιρία σε χορούς όπως Τσάμικο, Μπάλο ή Πεντοζάλη, αυτοί που έχουν τραγουδήσει μελωδίες πολλών τραγουδιών, αυτοί που έχουν δοκιμάσει παραδοσιακές φορεσιές, μιλούν για μια ενασχόληση που εκτός τη σωματική και ψυχική ευεξία και την κοινωνικοποίηση που σου προσφέρει απλόχερα, σου δίνει την δυνατότητα να γνωρίσεις πολιτισμικά στοιχεία και τοπικές κουλτούρες περιοχών.

Οφέλη με την ενασχόληση παραδοσιακού ελληνικού χορού:

Ψυχική ευεξία: Η συμμετοχή σε παραδοσιακούς ελληνικούς χορούς αποτελεί έναν τρόπο ψυχαγωγίας και εκτόνωσης. Όταν κάποιος μπαίνει σε έναν κύκλο χορού και πιάνεται με το διπλανό του, σε συνδυασμό με το ότι προσπαθεί να μάθει καινούριες κινήσεις και να συντονιστεί με τους συγχορευτές του, αδειάζει το μυαλό του από τα προβλήματα της καθημερινότητας και φεύγει "άλλος άνθρωπος". Βέβαια, μέσα από το χορό αποκτούμε και την αυτοπεποίθηση, καθώς με τον χορό απελευθερώνουμε την ενέργεια και την ένταση του σώματος, όπως και τα συναισθήματά μας.

Κοινωνικοποίηση: Ο χορός είναι μια σχετικά προσιτή δραστηριότητα που σου

συνέχεια στη σελίδα 20

συνέχεια στη σελίδα 21

προσφέρει εκτός από ατομικά και ομαδικά οφέλη. Βοηθά στην ανάπτυξη και καλλιέργεια του πνεύματος της συλλογικής δημιουργίας, της επικοινωνίας αλλά και στην απομάκρυνση ξένων στοιχείων που πλήττουν την κοινωνία μας. Έχει θετικές επιδράσεις στην ψυχολογία του ατόμου, στην κοινωνική στάση του και στη δημιουργική ανάπτυξη της προσωπικότητας του. Εξάλλου, οι κυκλικοί χοροί μας ενώνουν με την υπόλοιπη ομάδα και μας μαθαίνουν πώς να παρατηρούμε και πώς να προσέχουμε τους ανθρώπους με τους οποίου χορεύουμε.

Σωματική ευεξία: Οι παραδοσιακοί ελληνικοί χοροί μπορούν να σου χαρίσουν καρδιακά οφέλη ίδια με τα προγράμματα της Ζούμπα ή του λάτιν. Όσο και αν φαίνονται απλοί και καθόλου κουραστικοί, είναι μια πολύ καλή ευκαιρία να γυμνάσει κανείς ολόκληρο το σώμα του. Με φυσική προσπάθεια, ο χορός θέτει σε λειτουργία τον μεγαλύτερο αριθμό των μυών, συμβάλει στην αύξηση της απώλειας θερμίδων επιδρώντας σημαντικά στην αλλαγή του μεταβολισμού. Ακόμα θετική επίδραση έχει στην καλύτερη κυκλοφορία του αίματος, της λειτουργίας της καρδιάς και της αναπνοής.

Τοπική κουλτούρα και ιστορία: Οι παραδοσιακοί ελληνικοί χοροί σου δίνουν την ευκαιρία να γνωρίσεις και να εκτιμήσεις πολιτιστικά στοιχεία για τα οποία έχουμε πολλούς λόγους να είμαστε περήφανοι. Μέσα από όλες αυτές τις πληροφορίες που μας δίνουν μας κάνουν να κατανοούμε ευκολότερα την τοπική κουλτούρα και την ιστορία. Ο κάθε χορός έχει μια ιστορία να αφηγηθεί και πολύ συχνά εξυπηρετούσε κάποιο σκοπό.

«Η σούστα στην Κρήτη, όπως και ο μπάλος στα νησιά βοηθούσαν τους νέους να έρθουν πιο κοντά μεταξύ τους και να φλερτάρουν, ενώ χοροί όπως η «Μακρινίτσα» από τη Νάουσα θυμίζουν τις αυτοκτονίες γυναικών ανά την επικράτεια για να μην πέσουν στα χέρια κατακτητών».

Μάθε να δίνεις ζωή στα χρόνια σου και όχι μόνο χρόνια στη ζωή σου!

πηγή: Ιστοσελίδα allinskg.gr/1-4-2017

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Αρκετοί φίλοι έχουν εκφράσει την επιθυμία να ενισχύσουν οικονομικά την Αδελφότητά μας. Όσοι θέλουν μπορούν να καταθέσουν το ποσό που επιθυμούν στο λογαριασμό της Αδελφότητας **Πειραιώς Λογ. 6388-040034-528** ή να το εμβάσουν με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: **Αδελφότητα Κρητών Ρόδου, Τ.Θ. 328, 85100 ΡΟΔΟΣ.**

Ευχαριστούμε θερμά τους φίλους που ενίσχυσαν οικονομικά την Αδελφότητά μας το τρίμηνο που πέρασε. Παρακαλούμε όμως να αναγράφουν στα τραπεζικά εμβάσματα το όνομά τους και να ζητούν από την τράπεζα να αναφέρεται αυτό.

Χαμένη Ηλιαχτίδα*

Γράφει η Νεκταρία Παπαθανασάκη

(Εμπνευσμένο από την επέτειο της γέννησης του Κρητικού Νίκου Καζαντζάκη και τις παιδικές θύμησες της μητέρας μου, που μιλούν για την καστανιά που κόπηκε από το χωριό της, Βλάτος Κισσάμου στα Χανιά, με το οποίο φτιάχτηκε ο ξύλινος σταυρός που τοποθετήθηκε στον τάφο του, στο Ηράκλειο).

Μέσα σε εκείνο το απέραντο που ξεχειλίζει από τα σκαριά του ουρανού καθώς χαλαρώνουν οι δεσιές του, βρίσκεται το παλάτι του βασιλιά ήλιου που καμινεύει αδιάκοπα τη φλογερή ανάσα του. Από κει πορίζει με το άρμα του και γιομίζει τον κόσμο χρυσόδετα κεντίδια, χαράματα και βασιλέματα και στο τελείωμα της μέρας επιστρέφει να ξαλαφρώσει για λίγο τις ηλιαχτίδες του.

Όμως τις τελευταίες μέρες μια ηλιαχτίδα δεν επιστρέφει μαζί του και έντρομος επιστρατεύει την Πούλια και τον Αυγερινό να την αναζητούν στις μεριές της γης. Μερόνυχτα τριγυρνούν σε αποκοτιές, γλιστρούν σε περασάδες, χαμηλώνουν σε κακοτράχαλους τόπους, προσπερνούν βαρβάρους, αγγίζουν τη φτώχεια και τον πλούτο, συναντούν όνειρα και πεθυμιές. Ακολουθούν τα καράβια των θαλασσοπόρων μήπως και βρίσκεται κοντά τους, αποσπερίζουν σε ανώγια ζωγράφων και ποιητών, ρωτούν τους τρεμάμενους ανθούς που ξεδιπλώνονται στο σκάσιμο της μέρας.

Μονάχα η θάλασσα τους μίλησε για κάτι περίεργα ακρογιάλια που τα νερά της σαν τα ανταμώσουν μπογιατίζονται στο χρώμα του ουρανού και μεθούν οι πνοές της στο άγγιγμά τους. Από τότε τη γυρεύουν αστομάτητα στα μέρη του γιαλού, μήπως την κατάπιε η θάλασσα και δεν το μαρτυρά και ξαναγεννηθεί από κάποιο κοχύλι στον βυθό.

Μα η ηλιαχτίδα δεν πρόκειται να βρεθεί ποτέ, έμεινε για πάντα σε εκείνο τον μυστηριώδη τόπο, ενώθηκε με το μάρμαρο και έγινε Παρθενώνας, ακούμπησε στο χώμα του Φόδελε και έγινε «Αγωνία στον κήπο της Γεσθημανής», ξεδίψασε στον Χάνδακα και έγινε «Τελευταίος πειρασμός» και «Ασκητική», γονάτισε στο Άθως, στα Μετέωρα και έγινε προσευχή, επισκέφτηκε την Πόλη και έγινε Αγιά Σοφιά. Ξαπόστασε και στη Μεσόγειο και έγινε… Ελλάδα!

***Από το βιβλίο της Νεκταρίας Παπαθανασάκη «Η ΚΥΝΘΙΑ».**

www.psiloritis.gr

Η ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΜΑΣ

Εμπλουτίζεται συνεχώς η ιστοσελίδα της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου www.psiloritis.gr. Επισκεφτείτε την κι αφήστε το μήνυμά σας...

Του ράφτ'η Θυγατέρα*

Γράφει ο Χαράλαμπος Βουτυράκης
Μέλος της Ένωσης Συντακτών Κρητικού τύπου

Μια φορά κι έναν καιρό ήτονε ένας φτωχός ράφτης και είχε μιάν αμοναχοθυγατέρα καλά όμορφη. Το σπίτι ντης ήτονε κοντά στο παλάτι του βασιλέα. Κάθε μέρα ήβγαινε στο δώμα του σπιτιού κι επότιζε τσι βασιλικούς τση και το βασιλιόπουλο την κρυφορέγουντονε και τσή λεγε κάθε βολά απού επέρνα και την εθώργιε να ποτίζει:

Μαϊμπέλλα μου, κοπέλλα μου και του ράφτη θυγατέρα.
Ποτίζεις και κορφολογάς πόσα φύλλα έχει ο βασιλικός;
Διαβάζεις κι ανεγνώθεις, πόσα άστρα έχει ο ουρανός;

Ωστόσο του βασιλιόπουλου του καλομπήκε στο μάτι κι ήλεγε αμοναχός ντου. Μα πώς μπρέ δα τηνέ καταφέρω να τηνέ φιλήσω σκιάς; Τεχνεύγεται και παίρνει πραμάτιες κι εγύριζε κι ήκανε τον πραματευτή κι επούλειε ψιλικά. Κατεβαίνει και η κοπελιά να πάρει ένα ψαλιδάκι και ρωτά τον γυρολόγο. Πόσο το δίνεις το ψαλιδάκι; Σιμώνει ετότεσας αυτός κοντά κοντά και τση λέει. Ένα φιλί. Η κοπελιά εντράπηκε και γλακά μέσα στο σπίτι και το λέει τση μάνας τση. Δός του μωρή, απού δεν έχομε λεφτά να πάρεις το ψαλιδάκι και πράμα δεν παθαίνεις. Φωνιάζει ντου λοιπόν, χώνεται η μάνα τζη, και δίδει ντου η κοπελιά ένα φιλί και παίρνει το ψαλιδάκι. Την άλλη μέρα μασκαρεύγεται το βασιλιόπουλο, ψαράς και πάει πάλι από κάτω απου το σπίτι τση κοπελιάς και φωνιάζει τα ψάργια ντου. Ψάργια καλά, ψάργια φρέσικα. Κατεβαίνει πάλι η κοπελιά και ρωτά. Πόσο τα ψάρια κουμπάρε; Χωστά χωστά τση λέει πάλι. Ένα φιλί. Γλακά η κοπελιά πάλι στη μάνα τζη και τση το λέει. Αυτή τση λέει. Κατέβα μωρή ογλήγορα να μην το μετανοιώσει και πέ του να φέρει μέσα το ψάρι και δώστου το φιλί απου θέλει αφού δεν έχομε λεφτά. Παίρνει πάλι το φιλί το βασιλιόπουλο και δίνει τζη το ψάρι. Την άλλη μέρα την ώρα απού βγαίνει η κοπελιά στο δώμα να ποτίσει τσι βασιλικούς περνά το βασιλιόπουλο και τση λέει:

Μαϊμπέλλα μου κοπέλα μου και του ράφτη θυγατέρα
Πραματευτής δεν ήμουνε, πραματευτής εγίνηκα
Και το μαγουλάκι σου το γλυκοφίλησα.
Ψαράς δεν ήμουνε και ψαράς εγίνηκα
Και το μαγουλάκι σου το γλυκοφίλησα.

Η κοπελιά εντράπηκε κι εμπήκε μέσα και δεν ήβγαινε μπλιό στο δώμα. Ήκαμε πρέπει κιανένα μήνα να βγεί και το Βασιλιόπουλο από τον καημόν του κι απού την αγάπην του ερρώστησε. Εκάλεσε ο βασιλιάς όλους τσι γιατρούς μα κιανείς δεν τον ήκαμε καλά. Όντε το 'κουσε η Μαϊμπέλλα εντύθηκε γιατρός κι επήε στο παλάτι που όλοι ήτονε στενοχωρημένοι και λέει του βασιλιά. Εγώ 'μαι γιατρός και ήρθα κι εγώ να δώ το βασιλιόπουλο απού 'μαθα για την αρρώστιαν του. Να το δείς παιδί μου λέει ο βασιλιάς. Μπαίνει μέσα στην κάμερα του βασιλιόπουλου, τσι βγάνει όλους όξω και πομένει μοναχή με τον αρρωστάρη. Σαν εφύγανε όλοι τονέ ξα-

συνέχεια στη σελίδα 24

Μία υπέροχη Κρητική λέξη: **το διάρμισμα**

Γράφει ο Νίκος Ψιλάκης*

Το γλωσσικό ιδίωμα της Κρήτης διαθέτει κι άλλες εκπλήξεις, κι άλλες λέξεις σχετικές με την καθαριότητα του σπιτιού: το ρήμα διαρμίζομαι, ας πούμε, που δεν σημαίνει μόνο καθαρίζω αλλά τακτοποιώ, συγυρίζω το σπίτι, βάζω τα πράγματα στη θέση τους. Άλλοι το ετυμολογούν από το ρ. διαρμόζω (τακτοποιώ, εναρμόζω, ταιριάζω) και άλλοι από το διαρρυθμίζω. «Διαρμίζω, βάλλω εις τάξιν τα ατάκτως θεμένα, εις αρμονίαν τα ανάρμοστα..», λέει ο Κοραής στα Άτακτά του (1829, τόμος Β, σελ. 108).

Η λέξη είναι γνωστή και από την αναγεννησιακή κρητική λογοτεχνία (Αχέλης, Βοσκοπούλα, Στάθης): «Και μέσα μου ξενίζου μου την τόσην διάρμιση και την πάστρα και την γνώσιν» (Βοσκοπούλα, 168). Στην κωμωδία Στάθης (Γ' 379-380) αναφέρεται με απαξιωτικό τρόπο και η κακοδιαρμίστρα (η γυναίκα που δεν διαρμίζεται καλά το σπίτι, κακή νοικοκυρά). «Γυναίκα μια είχα ζηλιαρά πολά, κακοδιαρμίστρα στο σπίτι, και κακόπλαστη, δίμουρη και μεθύστρα».

Στα νεότερα χρόνια ήταν από τις πιο συνηθισμένες λέξεις που ακούγονταν στο κρητικό αγροτικό νοικοκυριό: («Παράσυρα και διαρμίστηκα το σπίτι»). Στα Δίφορά του (τόμος Α', σελ. 99) ο αξεπέραστος κι αξέχαστος Κωστής Φραγκούλης, γνώστης βαθύς του αγροτοποιμενικού βίου, μεταφέρει την εξομολόγηση μιας κόρης στη μάνα της: «Μάνα, βοσκόν εμπόλιασα κι είπα να κάμω ταίρι [...] Να του διαρμίζω τα κελλιά να φροκαλώ τη μάντρα να του συντρέμω στη βοσκή να του κλουθώ στα πλάγια». Το διάρμισμα του σπιτιού ήταν πάντα γυναικεία ασχολία. Το διάρμισμα της μάντρας, όχι. Αλλά η υπερβολή είναι πάντα φυσικό επακόλουθο του σφοδρού έρωτα...

Περιοδικό Χαλκιαδάκη ΥΠΕΡΧ - Τεύχος 80

*Του ράφτ'η Θυγατέρα**

συνέχεια από τη σελίδα 23

νοίγει κι απόι του δίνει για γιατρικό ένα κουταλάκι γλυκό σταφύλι και του λέει. Το βράδυ βράδυ να βγείς όξω να πάρεις τον αέρα σου και δα γενείς καλά. Γιαέρνει κι αυτή στο σπίτι και βγαίνει βράδυ βράδυ στο δώμα να ποτίσει τσι βασιλικούς την ώρα απού βγαίνει και το βασιλιόπουλο. Περνά αυτό από κάτω, τηνε θωρεί να ποτίζει και τση λέει τα ίδια λόγια για τσι βασιλικούς και τον ουρανό κι αυτή φιλεί το βασιλιόπουλο και του λέει: *Διαβάζεις κι ανεγνώθεις πόσ' άστρα έχει ο ουρανός; Γιατρός δεν ήμουνε, γιατρός εγίνηκα και γλυκό του κουταλιού σού 'δωσα για γιατρικό.* Το βασιλιόπουλο επόμεινε ψημένο και εγίνηκε ντελόγο καλά. Την άλλη μέρα ήπεψε τον κύρην του κι επήε και την εζήτηξε, την επήρε γυναίκαν του και την ήκαμε βασίλισσα. Και ζήσανε αυτοί καλά ετότεσας κι εμείς σάϊκα καλύτερα. (σάϊκα= πιθανόν)

* (Υπαγορεύτηκε από τον Βασίλη Ψωμαδάκη (αγράμματο) από τη Ζήρο Σητείας και δημοσιεύτηκε στο περιοδικό ΜΥΣΩΝ του 1938).

Για την επεξεργασία του κειμένου: Χαρ. Βουτυράκης

Ένα σχόλιο μετά τις παραστάσεις

Πρόσφατα βρέθηκα στη Ρόδο για λίγες μέρες. Κατά ευτυχή συγκυρία, παρακολούθησα μια εξαιρετική θεατρική παράσταση από την Αδελφότητα Κρητών Ρόδου «ο Ψηλορείτης» με τίτλο «Κοντζές και Διωματάρης».

Θα ήθελα να συγχαρώ, από καρδιάς, όλους τους παράγοντες αυτής της μοναδικής εκδήλωσης που με συγκίνησαν με την ερμηνεία των ρόλων τους και με ταξίδεψαν νοσταλγικά στο παρελθόν.

Ηθοποιία καταπληκτική, λόγος λαγαρός, περιπαιχτικός και πνευματώδης, σε μια αντιπαράθεση του χθες με το σήμερα με τρόπο ευτράπελο και απλό. Ο παραδοσιακός πολιτισμός της Κρήτης μας απέναντι στην παγκοσμιοποίηση που όλα τα αλλάζει και τα ξεθωριάζει.

Αξίζουν πολλοί έπαινοι, τέλος, σε όλα τα μέλη της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου για τις φιλότιμες προσπάθειες και τις ποικίλες δράσεις τους, σε δύσκολους καιρούς, προκειμένου να κρατήσουν ζωντανά τα πολιτιστικά και παραδοσιακά στοιχεία της Κρήτης.

Δημήτρης Κοζύρης
Κριτσά Λασιθίου π. Λυκειάρχης

*Ετσά λοής γλεντίζανε, στα χρόνια τα παλιά μας**

συνέχεια από τη σελίδα 17

δοσης με χορούς και τραγούδια, που επιμελήθηκε ο Γιώργος Παραγυιός με τους συνεργάτες του.

Ο Γιάννης Νιωτάκης ευχαρίστησε εκ μέρους του Δ.Σ. της Αδελφότητας Κρητών τους εργάτες της παράδοσης, τον Γιώργο Παραγυιό και τη Μαρία Κουφού, και προέτρεψε τους γονείς να φέρουν τα παιδιά τους στα μαθήματα χορών και μουσικής, τα οποία θα ξεκινήσουν ξανά τον Οκτώβρη, για να πάρουν τα μοναδικά εφόδια που τροφοδοτούν τις ρίζες που μας συνδέουν με την Κρήτη και την παράδοσή μας.

Από τον Οκτώβρη θα συνεχιστεί και η εκμάθηση κρητικών και όλων των παραδοσιακών χορών και στους ενήλικες με δάσκαλό τους τον Γιώργο Σακκομήτρο.

Ο χορός και το κέφι κράτησαν μέχρι αργά το βράδυ. Σ' αυτό βοήθησε η τσικουδιά που πρόσφερε η Αδελφότητα όπως και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που αγκάλιασαν με θέρμη και ενθουσιασμό όλους όσοι συμμετείχαν σ' αυτό το γλέντι των παιδιών με τους μεγάλους. Μια υπέροχη βιωματική εμπειρία που προσφέρει όχι μόνο στις ψυχές των παιδιών αλλά και στους μεγάλους που οι μνήμη τους ταξίδεψε στα παλιά γλέντια που γινότανε στις πλατείες και τα χοροστάσια της Κρήτης.

Κ.Ν.

*** Η ΡΟΔΙΑΚΗ - 22/06/17**

Βιβλία που πήραμε

Θανάση Πατεράκη
«Ξομπλιάστρα του πολιτισμού Κρήτη, λεβεντογέννα…»
Χανιά 2009.
«Αετός τση Ρωμιοσύνης» - Χανιά 2011.

Ο Θανάσης Πατεράκης, λυράρης, λαογράφος και μαντιναδολόγος – Πρόεδρος του Συλλόγου Στιχουργών νομού Χανίων είναι ο συγγραφέας των δυο συλλογών που μόλις πήραμε. «Ξομπλιάστρα του πολιτισμού Κρήτη, λεβεντογέννα…» και «Αετός τση Ρωμιοσύνης». Ρίμες, ποιήματα, μαντινάδες, ριζίτικα είναι το περιεχόμενο και των δύο συλλογών. Αυτό που διαπιστώνει από την πρώτη στιγμή ο αναγνώστης των πνευματικών δημιουργιών του Θανάση Πατεράκη είναι η αυθεντικότητα του λόγου και της έκφρασης και η προσήλωσή του στην παράδοση της Κρήτης, της παρέας. Μούσα του καταγράφεται η Κρήτη «Κρήτη μου, πόσο λαχταρώ το φως σου…» και στην ποιητική του δημιουργία αλλά και στη μαντινάδα. Με την ιδιαίτερη πένα του υμνεί στις καταγραφές του τόπους της Κρήτης, ιστορικά γεγονότα που την σημάδεψαν, αλλά και σπουδαίους Κρητικούς ήρωες που σφράγισαν με τους αγώνες τους την κρητική ιδέα. Διάχυτη στο έργο του Θανάση Πατεράκη είναι η αγάπη του στον τόπο και τον άνθρωπο, στη μάνα, στο φίλο. Ξεχωρίζει η δημιουργική του γραφή ως μαντιναδολόγος αλλά και στα ποιήματά του που έχουν την υφή ριζίτικου τραγουδιού. Έχει ιδιαίτερη ευχέρεια και νοηματική πληρότητα η πλοκή του λόγου του αλλά και η ικανότητά του στο χειρισμό της κρητικής ντοπιολαλιάς. Οι ανθρώπινες αξίες, η αγάπη, η ανιδιοτέλεια, ο σεβασμός, η ειλικρίνεια, η αρχοντιά του Κρητικού αποτελούν το θεμέλιο της ποιητικής του δημιουργίας και προσφοράς. Άλλωστε ο ίδιος προτρέπει: Δεν είν' αγάπη να ζητάς, αγάπη 'ναι να δίνεις / σα θέλεις μέσα στη ζωή ξεχωριστός να γίνεις.

Ιωάννης Γ. Τζιγκουνάκης
«Ριζίτικοι σκοποί με το Γριβογιάννη» - Επιμέλεια Χαρ. Ι. Τζιγκουνάκη – Χανιά 2015.

Το βιβλίο «Ριζίτικοι σκοποί με το Γριβογιάννη», το λέει και ο τίτλος, είναι μια συλλογή από ριζίτικα τραγούδια που έχει καταγράψει ο Ιωάννης Τζιγκουνάκης – Γριβογιάννης. Αυτό που κάνει τη συλλογή να ξεχωρίζει είναι η αγάπη. Η αγάπη της Χαρούλας Τζιγκουνάκη – Θεοδωρογλάκη στον πατέρα της και η αγάπη του πατέρα της στο ριζίτικο τραγούδι. Τα ριζίτικα τραγούδια που περιλαμβάνονται στη συλλογή, έχουν συλλεγεί από τον αείμνηστο ριζίτη Ιωάννη Τζιγκουνάκη ή Γριβογιάννη από τον Τζιτζιφέ Αποκορώνου Χανίων ο οποίος έφυγε από τη ζωή το 2000. Αποτίοντας φόρο τιμής στη μνήμη του σπουδαίου ριζίτη, η κόρη του Χαρούλα, προχώρησε στην επανέκδοση της

συνέχεια στη σελίδα 27

συνέχεια από τη σελίδα 26
συλλογής, πραγματοποιώντας την επιθυμία του να διορθωθεί και να εκδοθεί η συλλογή σύμφωνα με τη δική του σωστή ομαδοποίηση. Το συλλεκτικό πια βιβλίο – επένδυση στον πολιτισμό της Κρήτης είναι μια παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Μια μεγάλη προσφορά στην παράδοση της Κρήτης δεδομένης της αυθεντικής καταγραφής των ριζίτικων που περιέχονται. Τη συλλογή, την επανέκδοση της οποίας επιμελήθηκε η Χαρούλα Τζιγκουνάκη, την έχει αφιερώσει ευγενικά στην ακριβή Κρητική παράδοση για τη μνήμη των γονέων της. Με τη μεστή συναισθήματος και αγάπης μαντινάδα της η κ. Τζιγκουνάκη υπογραμμίζει: Θα το φωνάξω ν' ακουστεί στην Κρήτη πέρα ως πέρα / περήφανους μας έκανες αθάνατε πατέρα. Ο Σπύρος Πανηγυράκης αφιερώνει στον Ιωάννη Τζιγκουνάκη: Ο Γριβογιάννης αετός του Τζιτζιφέ καμάρι / εβάστα τση παράδοσης τα τιμημένα βάρη. Με τη φωνή τη διαλεχτή, την πείρα και τη γνώση / είχε εις το ριζίτικο άλλη αξία δώσει. Η συλλογή των ριζίτικων τραγουδιών του Ιωάννη Τζιγκουνάκη έχει ήδη παραδοθεί στον υπεύθυνο της Ομάδας Ριζίτικου τραγουδιού της Αδελφότητας Κρητών Ρόδου π. Εμμαν. Σκλιβάκη για να αποτελέσει την πυξίδα της ιδιαίτερης αυτής ποιητικής έκφρασης της Κρήτης μας στη Ρόδο.

Νεκταρία Παπαθανασάκη
«Η ΚΥΝΘΙΑ» - Ρόδος 2017

Η Κύνθια, προσωνύμιο της θεάς Άρτεμης, αλλά και της θεάς Αθηνάς, δίνει το τίτλο στο βιβλίο της Νεκταρίας Παπαθανασάκη το οποίο μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις ΒΕΡΕΤΤΑ. Η ποίηση της Νεκταρίας Παπαθανασάκη χαρακτηρίζεται από τη θετική αύρα που αποπνέει το κείμενο με τη δημιουργία εικόνων που δημιουργούν προεκτάσεις συναισθηματικών καταστάσεων που κερδίζουν αμέσως τον αναγνώστη. Και τα πεζά όμως κείμενα στην ουσία είναι ποιητικές δημιουργίες με μια πιο εκτενή μορφή και συνοχή. Η ουσία της ποίησης της Νεκταρίας Παπαθανασάκη οδηγεί τη σκέψη σε ανώτερα επίπεδα με προορισμό το θείο, την πατρίδα, την αγάπη, τον άνθρωπο. Αναμφίβολα, η ευγένεια που χαρακτηρίζει το σύνολο της ποιητικής δημιουργίας δίνει το στίγμα για το ταξίδι που καλείται να κάνει ο αναγνώστης. Συμμετέχοντας, με τις περιγραφικές της καταγραφές δίνει το ερέθισμα να ταξιδέψει ο νους άλλοτε σε θάλασσες και στεριές, άλλοτε στα όνειρα των ανθρώπων, σε τόπους που χάνονται μέσα στο χρόνο, σε γεγονότα που έχουν σημαδέψει την πορεία του ανθρώπου. Τα κείμενα της ποιήτριας χαρακτηρίζει μια ελληνοκεντρική αντίληψη. Επίσης, η Κρήτη, τόπος καταγωγής της, έχει ένα σημαντικό μερίδιο της ποιητικής της παραγωγής. Γράφει: «Ακόμα και αν όλα χαθούν, ο ήλιος σβήσει μεσούρανα, οι θάλασσες πάψουν να ταξιδεύουν, τούτη την πατρίδα βάσταξέ την Θεέ μου, Ρωμιά να με φωνάζεις και τότε». Σε άλλο σημείο εκφράζει την επιθυμία: Αιχμάλωτη για πάντα στην παλίρροια της Κρήτης!

Με βάρσαμο κι αρισμαρή - μαντιναδολόγοι

Η ψυχή τση λύρας
Τίνος να πει ο Σταυριανός την παραπόνεσή του
εις την αυλή ντου εκάθουντο στον ασκιανό που κάτω
και βάστα το λυράκιν του και του 'λεγε κανάκια.
- Λυράκι μου γλυκόλαλο πολιοκανακεμένο
κι εις το καλό κι εις το κακό είσαι παρηγοριά μου
δεν είσαι μούδ' ασφένταμο δεν είσαι μούδε ξύλο
μα 'χεις ψυχή γιατί πονείς σα μπιστικός μου φίλος
κι οντε δεν είχα άνθρωπο τον πόνο μου να λέω
ερχόμουνε και σ' έβριστα ταχύ και μεσημέρι
και βράδια φεγγαρόλουστα ασημοστολισμένα
κι έκλαιγα και μολόγουνα τον πόνο τση ψυχής μου
κι ήλεγες έλα Σταυριανέ πιτηδειοκούρντισέ με
να πάρω γω την πίκρα σου σ'τσι κόρδες μου απάνω
να τηνε μπέψω σ'τσι κορφές να πιάσει τα φαράγγια
τσι κάμπους και τσι ρεμαθιές να κατεβεί τη ρίζα
ν' αναντρανίσουν τα πουλιά ν' ανθίσου τα λουλούδια
να την ακούσει μια ξαθή να βαριαναστενάξει
να θυμηθεί τον όρκο τζη…

Θανάσης Πατεράκης – «Αετός τση Ρωμιοσύνης»

Γροικάτ' είντα παράγγελε η Κρήτη των παιδιών τση,
Μετρήσετε τα μνήματα των εδικών και ξένων
σ' ούλα ν' ανάψετε κερί, λιβάνι και καντήλι
κι αν έρθουν οι δικολογιές των ξένων σκοτωμένων
να τσι φιλοξενήσετε.

Ιωάννης Γ. Τζιγκουνάκης – «Ριζίτικοι σκοποί με το Γριβογιάννη»

Για την αδερφή μου Κωστούλα Περράκη
Απ' την καρδιά που μ' άφησαν Κωστούλα οι γιατροί
με όλη την αγάπη μου σου δίνω τη μισή.
Και η μισή που μένει μου τα ύστερα να ζήσω
κι αυτή για σένα δίνω τη χωρίς να τη ρωτήσω.
Δοκίμασέ με και θα δεις το ό,τι λέω κάνω
απ' τη δική μου τη ζωή αξίζεις παραπάνω:

ο αδερφός σου Ιωάννης Ξενιδάκης

Αθιβολές

Πάνω στο μεροκάματό μου...

Ο Χαρίλαος, όταν είχε να κάνει κάποια δουλειά, φώναζε τον μπάρμπα Γιάννη. Έτσι, ο μπάρμπα Γιάννης έκανε διάφορες δουλειές, ό,τι του 'λεγε ο Χαρίλαος.

Μια μέρα που δουλεύανε στ' αμπέλια, έρχεται ο Γιώργης, που είχε κάτι διαφορές με το Χαρίλαο και αρχίσανε να λογοφέρνουν. Σε μια στιγμή πιάνονται στα χέρια. Ο Χαρίλαος φωνάζει τον μπάρμπα Γιάννη.

- Απάνω του Γιάννη, απάνω του.

Ο μπάρμπα Γιάννης, που ήταν και χεροδύναμος, αρχίζει να κοπανά τον Γιώργη. Η υπόθεση πάει στο δικαστήριο. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου ρωτά τον μπάρμπα Γιάννη.

- Εσύ γιατί έδειρες τον κύριο Γιώργη;

- Εγώ, κύριε πρόεδρε, απαντά ο μπάρμπα Γιάννης, εδούλευα μεροκάματο στη δούλεψη του κυρίου Χαρίλαου. Έκανα όποια δουλειά μου 'λεγε να κάνω, πάνω στο μεροκάματό μου κύριε πρόεδρε, πάνω στο μεροκάματό μου.

Γεώργιος Μανιατάκης

Νάκλια

Καστρινά Νάκλια • Τ' αρχαία

Πριν από αρκετά χρόνια το Υπουργείο Πολιτισμού αποφάσισε να αποστείλει μια σπάνια αρχαιολογική συλλογή από το Μουσείο Ηρακλείου στην Ιαπωνία.

Με τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης στις εφημερίδες του Ηρακλείου άρχισαν έντονες αντιδράσεις από τους Ηρακλειώτες για την αποστολή της σπάνιας αρχαιολογικής συλλογής στην Ιαπωνία.

Μαζεύτηκαν χιλιάδες κόσμος έξω από το Μουσείο για να διαμαρτυρηθούνε και να εμποδίσουν τα συνεργεία μεταφοράς να πάρουνε τη συλλογή

Βλέπει τη μεγάλη συγκέντρωση και τη φασαρία μια γριά Ηρακλειώτισσα που περνούσε και ρωτά ένα νεαρό διαδηλωτή.

- Είντα γίνεται μωρέ παιδί μου; Γιάντα 'ναι αναμαζωμένος ετόσοσας κόσμος και φωνιάζει ετσά λοής.

- Τα αρχαία θεία ήρθανε να πάρουνε μα δε τζ' αφήνουμε, της απαντά ο νεαρός διαδηλωτής.

- Άστε τσι, μωρέ παιδί μου, να τα πάρουνε να πάνε στον διάολο και δυο φορές απόμεινε στην ίδια τάξη η κοπελιά τση κόρης μου κι είναι τούτανα τα αρχαία αφορμή, ξέσπασε με αγανάκτηση η γριά Ηρακλειώτισσα!

Γιώργος Καβαλάκης

ΚΑΣΑΠΗΣ Β. & ΣΚΟΥΛΑΣ Β. Ο.Ε.

Εμπορίο & Σερβις Ελαστικων

✓Ειδικές τιμές στους Κρητικούς και στους φίλους της Αδελφότητας!

6ο χλμ. Λ. ΡΟΔΟΥ – ΛΙΝΔΟΥ • Τηλ.: 2241064025

pane di capo
Γεύση στη ζωή

Εργαστήριο - Ζαχαροπλαστικής
Υπηρεσίες Catering

Αποστόλου Παύλου 50 • Τηλ./Fax: 2241069007
Delivery: 22410 03600
E-mail: panedicapo@gmail.com

people & people

Εθνάρχου Μακαρίου 4 , Ρόδος 851 00
Τηλ. 22410 36444

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΗΡΟΔΟΤΟΣ Ι.Μ.Ε. Ε.Π.Ε.

Μανώλης Ψυχογιός

ΕΔΡΑ: ΚΡΗΤΗ 5ο χλμ. Ηρακλείου Μοιρών
Τηλ.: 2810543418, Fax: 2810543419, Κιν. 6944337438
ΑΠΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ: 6ο χλμ. Ρόδου - Καλλιθέας
Τηλ.: 2241069319, Κιν. 6944337438

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΜΑΝΑΒΙΚΟ
Από το 1953
ΣΚΟΝΗΣ

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ & ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΡΟΔΟΥ - ΚΑΛΥΜΝΟΥ - ΚΡΗΤΗΣ
Πώληση Χονδρική -Λιανική

Καναδά 37, Ρόδος • Τηλ.: 22410 21779
E-mail: skonisfruit@hotmail.com

Business Software
πληροφορική για επιχειρήσεις

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΑΜΒΑΚΑΣ Α.Ε.
ΚΩΝ. ΤΣΑΤΣΟΥ & ΛΙΝΔΟΥ ΓΩΝΙΑ
85100 ΡΟΔΟΣ
Τ. 22410 75218 - 44400
F. 22410 43396
www.b-soft.gr | dt@b-soft.gr

ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΑΣΤΕΛ

• Παξιμάδια
• Επάζυμα
• Κουλούρια
• Κριθαροκουλούρες

ΟΛΑ τα είδη Αρτοποιείας, & Ζαχαροπλαστικής

ΠΟΝΤΙΚΑΚΗ Δ. & Σ. Α.Ε.

5ο χλμ. Ρόδου Λίνδου • Τηλ: 22410.64650
62503 - 66430 • Fax: 22410.64620

ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΗ ΡΟΔΟΥ Ο.Ε.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ Ε. - ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗΣ Π. & Ε.

Γεωργικά Φάρμακα, Λιπάσματα
Σπόροι, Μηχανήματα, Είδη Κήπου
Αυτόματο Πότισμα

Κεντρικό: Σορωνή Ρόδος
Τηλ.&Fax: 2241041142, Κιν. 6944662800
Υποκ/μα: Τριανταφυλλίδη 1, Ασγούρου,
Ρόδος, Τηλ. 2241060470, Κιν. 6946002441

KÄRCHER

Βομβύλας Θανάσης
Υπεύθυνος Πωλήσεων

KARCHER CENTER ΒΟΜΒΥΛΑ
Λεωφ. Ρόδου - Λίνδου 255
Τηλ.: 22410 68641 - 31781, Fax: 22410 68641
E-mail: info@karcher-center-vomvyla.gr
www.karcher-center-vomvyla.gr

Once in Rhodes
EVENTS & CREATIONS
on.i.ro
Ευαγγελία Λενακάκη
Εκπαιδευτικών 1, 85100 Ρόδος
Τηλ.: 2241039000 | Κιν.: 6949 392 022
E-mail: onceinrhodes@gmail.com
www.onceinrhodes.gr

ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΘΑΡΡΙ

Βιβλία, Εικόνες, Εκκλησιαστικά Είδη
Χατζηαγγέλου 3, Ρόδος
Τηλ. 2241035319

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΑΙΜΟΔΟΤΩΝ ΡΟΔΟΥ ΑΓΙΟΣ ΕΦΡΑΙΜ
ΔΩΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΝ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΙΜΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΥΤΤΑΡΩΝ

Εντός Περιφερειακού Νοσοκομείου Ρόδου
Τ.Κ. 851 00 ΡΟΔΟΣ
Τηλ. & Fax: 22410 69444, 2241360112
E-mail: sea.rodou@hotmail.com

Ι. Ανυφαντάκης ΑΕΒΕ
υδρομεταλ®

Επίσημος Συνεργάτης Δωδεκανήσων
LG
Life's Good

Ρόδος: Περιοχή Ασγούρου, Ρόδος 851 00 Τηλ.: 22410 60044
Fax: 22410 60026 • E-mail: inforodos@ydrometal.gr
www.ydrometal.gr

Δροσουλίτες
Ρακάδικο

με Κρητικούς Μεζέδες

Τώρα σε ΝΕΑ διεύθυνση:
Αλεξ. Διάκου 5, Ρόδος
Τηλ. Ρεζερβέ: 22410 30021